

дія або спроба, що реалізована, як правило, групою людей, за допомогою зброї, спрямована проти мирних громадян для здійснення своїх цілей (політичних, релігійних тощо), що знаходить відбиття, у засобах масової інформації.

Серед причин тероризму виділяють:

- існування значного дисбалансу потреб і інтересів різних соціальних груп і держав;
- поширення радикалізму й екстремізму в політичній ідеології й політичній боротьбі;
- відновлення й поглиблення в практиці міжнародних відносин економічної й політичної нерівності, тенденцій диктату й колоніалізму;
- становлення націоналізму й релігійного екстремізму як глобальних політичних факторів; – різка поляризація в розміщенні цінностей у світі [2, с. 34].

Оскільки існують причини, необхідно також і виробити шляхи їх усунення, методи боротьби. На сьогоднішній день світове співтовариство випрацювало багато методів боротьби з тероризмом (прийняття різноманітних законодавчих рішень щодо боротьби з терористами, нанесення превентивних ударів по базам їх підготовки, введення спеціальних підрозділів по боротьбі з ними), але цього недостатньо. У зв'язку з розширенням терористичної діяльності, винайденням нової зброї, призначеної для знищення людей (хімічна, біологічна, радіаційна), сприяє терористам підтримувати атмосферу страху й залякування, а теракти приводять до все більш руйнівних наслідків. Тому на сьогодні з'являється необхідність розбудови більш адекватної системи боротьби з тероризмом, у якій повинні приймати участь всі країни світу, не лише ті, що страждають від нападів [5, с. 87].

Міжнародний досвід показав, що проблему тероризму неможливо вирішити лише силовими методами. З огляду на (релігійно-ідеологічні, політичні, етнічні, економічні) особливості цього явища, людство повинне використовувати весь свій досвід, всю багатотисячову мудрість у боротьбі із цією загрозою.

Список використаних джерел:

1. Бекмурзин М.С. Некоторые вопросы борьбы с терроризмом // Закон и право. – 2003. – № 1. – С. 38-43.
2. Богданов О. Високотехнологічний тероризм нової епохи // Проблеми безпеки особистості, суспільства, держави. – 2005. – № 4. – С. 34-37.
3. Доповідь Уповноваженого з прав людини «Захист прав людини у боротьбі з тероризмом» на міжнародній конференції «Притягнення терористів до суду: сприяння досягненню європейських стандартів та обмін передовим досвідом», 25 жовтня 2011 р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www1.ombudsman.gov.ua>
4. Рубан Л.С. Дилемма XXI века: толерантность и конфликт / Л.С. Рубан ; Моск. бюро по правам человека ; Ин-т социально-полит. исследований РАН ; Моск. ун-т МВД России. – М. : Academia, 2006. – 237 с. 5. Романюк В.О. Проблема тероризму в сучасному політичному процесі / В. О. Романюк, І. Б. Березовський // Науково-практичний журнал «Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://mndc.naiu.kiev.ua/Gurnal/8text/g8_05.htm

**Лопатюк Ольга Павлівна, курсант
1 курсу ННПФЕКП НАВС
Науковий керівник: Харченко Н.П.,
доцент кафедри теорії держави та
права НАВС, кандидат юридичних
наук**

МЕЖІ ТА СТАДІЇ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ

Застосування права-це владна діяльність органів держави, їх посадових осіб та їх уповноважених суб'єктів [3, с.517]. Дане визначення вказує на дві обставини:

· суб'єктами застосування права виступають переважно державні органи та їх посадові особи, а в ряді випадків об'єднання громадян (і навіть окремі громадяни);

Застосування права носить владний характер. Це означає, що правозастосовні органи наділяються державно - владними повноваженнями, їх рішення обов'язкові для всіх, кому вони адресовані, забезпечуються примусовою силою. Застосування права відбувається у разі, коли реалізація юридичної норми вимагає втручання органів державної влади. Наприклад, вчинення злочину - юридичний факт, з яким норма кримінального права пов'язує реалізацію санкції, яку злочинець навряд чи прийме добровільно. При цьому застосування санкції є виключною прерогативою держави. Формою правозастосування може бути примус, тобто засноване на законі насильство над особистістю. Наприклад, для запобігання злочину може безпосередньо здійснюватися примус. При цьому відповідним державним органом видається правозастосовний акт, в якому і реалізуються його владні повноваження [1, с. 501]. Владний характер правозастосовних органів слід відрізнити від владних дій громадян та їх об'єднань: реалізації права на висування кандидатів у депутати, участі в референдумі, вчинення громадянами односторонніх угод, реалізації ними права на страйк та ін. Владний характер подібних акцій громадян є безумовним.

Застосування права має наступні ознаки:

1. здійснюється органами чи посадовими особами, які наділені функціями державної влади;
2. має індивідуальний характер
3. направлене на встановлення конкретних юридичних наслідків — суб'єктивних прав, обов'язків, відповідальності;
4. реалізується в спеціально передбачених процесуальних формах;
5. завершується винесенням індивідуального юридичного рішення.

Застосування права — складний процес, що включає декілька стадій. Нижче вони подані на прикладі розслідування факту загибелі людини органами внутрішніх справ.

1. Установлення кола фактичних обставин. (Збір доказів. Установлення особи злочинця, часу, місця, способу вчинення злочину, мотивів тощо.)
2. Юридична оцінка фактичних обставин — юридична кваліфікація. (Кваліфікація вчиненого злочину як умисного вбивства, або умисного тяжкого тілесного ушкодження, що спричинило смерть потерпілого, — залежно від обставин.)
3. Винесення рішення в юридичній справі.

Потреба в застосуванні права виникає коли:

1. необхідно конкретизувати або засвідчити суб'єктивні права громадян, без чого не може виникнути правовідносини з приводу реального володіння цими правами (рішення органу соціального забезпечення про призначення пенсії);
2. необхідно засвідчити правомірний характер угод, інших дій, скоєних громадянами та їх організаціями (нотаріальне посвідчення акту купівлі - продажу земельної ділянки);
3. необхідно вирішити суперечку про право і усунути перешкоду до користування правами (такі ситуації виникають в авторському праві, майнових відносинах);
4. необхідно відновити порушене право внаслідок правопорушення, притягти правопорушника до юридичної відповідальності.

Вчені по-різному підходять до визначення стадій процесу застосування вдачі. Одні з них (А.Б. Венгеров, Н.А. Горбатов, А.С. Піголкін та ін) вказують на шість стадій процесу застосування норм права, інші (В. В. Лазарєв, В.М. Хропашок, А. Ф. Черданцев та ін) - на три [2, с. 228].

Основні стадії застосування норм права: встановлення та аналіз фактичних обставин справи; вибір (відшукування) правової норми, що підлягає застосуванню до даних фактичним обставинам; перевірка дійсності тексту правової норми; тлумачення правової норми, дозвіл можливих колізій; прийняття рішення у справі, видання акта застосування правової норми, доведення його змісту до відома виконавців; реалізація прийнятого акту.

Зміст кожної з названих стадій.

1. Встановлення та аналіз фактичних обставин справи. Як відомо, юридичні норми застосовуються до конкретних життєвих обставин, які і є тією основою, щодо якої здійснюється

правозастосування. Тому застосування правових норм передбачає ретельне дослідження, аналіз усіх обставин, що відносяться до конкретного факту і мають юридичне значення.

2. Вибір (пошук) правової норми, що підлягає застосуванню до даних фактичним обставинам. Ця стадія полягає у правовій кваліфікації конкретного життєвого факту, тобто у вирішенні питання про те, на підставі якої норми повинен розглядатися даний випадок. Це здійснюється на основі оцінки фактичних обставин справи та їх зіставлення з вмістом певної юридичної норми. У результаті такого зіставлення вирішується питання про те, чи підпадає даний випадок під її дію. При цьому уточнюється галузева приналежність норми, її системні зв'язки з іншими нормами, оскільки нерідко правову основу для вирішення справи можуть створити лише кілька норм в комплексі [2, с. 229]. У процесі відшукування правової норми правопріменитель може зіткнутися з прогалиною в праві, тобто відсутністю необхідної норми. У цьому випадку в рамках, що допускаються законодавством, він використовує прийоми аналогії, тобто способи подолання зазначених прогалин.

3. Перевірка дійсності тексту правової норми. Після вибору необхідної правової норми (комплексу норм) правопріменитель зобов'язаний переконатися в достовірності її тексту, відсутності в ньому помилок. Це стосується, насамперед, тих випадків, коли норма міститься в акті, вміщеному в неофіційному джерелі. Слід з'ясувати, не змінена чи норма права згодом. Щоб уникнути застосування недійсності норм і тим самим порушення законності, слід користуватися лише офіційними текстами нормативних правових актів. Далі необхідно перевірити норму з точки зору дії нормативних актів у часі, просторі і по колу осіб, тобто уточнити, Чи діє вона на момент застосування, діяла вона під час сталогося випадку, чи поширюється її сила на ту територію, де розглядається справа, і на осіб, щодо яких здійснюється правозастосування.

4. Тлумачення правової норми, дозвіл можливих колізій. Дана стадія застосування правової норми полягає у знаходженні, з'ясуванні її точного сенсу, змісту. Тільки на основі вірно понятих норми може бути правильно вирішено справу. Оскільки тлумачення правових норм як стадія процесу правозастосування досить специфічно, його доцільно детально розглянути в окремому питанні. У ході вибору, відшукування правових норм, що підлягають застосуванню, та з'ясування їх сенсу нерідко виявляється, що стосовно конкретного випадку діють кілька (дві або більше) норм, що суперечать один одному, тобто виявляється їх колізія. У таких випадках правоприменяючими орган повинен керуватися нормою, виданої вищим органом. Якщо ж зіштовхуються норми видані одним і тим же органом, то застосовується норма, видана пізніше. Якщо норми національного законодавства суперечать нормам міжнародного права, то пріоритет мають останні (ст.8 Конституції).

5. Ухвалення рішення у справі, видання акта застосування правової норми, доведення його змісту до відома виконавців. Винесення рішення по справі та видання акта, що закріплює це рішення, є за своєю суттю заключною стадією застосування норм права. Саме в цій діяльності і проявляється застосування права як особлива форма його реалізації. Всі попередні стадії націлені на забезпечення прийняття всебічно обгрунтованого рішення. Винесення останнього являє собою сполучну ланку між відповідною нормою права і конкретним життєвим випадком. При його допомозі дію норми поширюється на цей випадок, і таким шляхом реалізуються права і обов'язки конкретних осіб [2, с. 230].

6. Реалізація прийнятого акту. Останньою стадією процесу застосування норм права слід вважати забезпечення реалізації прийнятого акту. Так як бувають випадки, коли прийняте і доведене до відома виконавців рішення у справі не виконується. Іншими словами, сам факт видання акта застосування не завжди гарантує його проведення в життя. У зв'язку з цим принципово важливим є здійснення необхідних заходів для того, щоб приписи правозастосовчого акта були своєчасно виконані, реалізовані у фактичній діяльності суб'єктів права. Лише після цього процес реалізації норм права шляхом їх застосування можна вважати завершеним.

Застосування права має велике значення в механізмі правового регулювання суспільних відносин, так як для стабільного функціонування і розвитку суспільства необхідні обставини, які

потрібно використовувати в процесі правового регулювання заходів державно - правового характеру, що обґрунтовує потребу в спеціальній діяльності щодо застосування права.

Роль і місце правозастосовчої діяльності в механізмі правореалізації обумовлені наявністю об'єктивних передумов, які зумовлюють необхідність такої стадії. Головна мета правозастосовної діяльності - сприяння у реалізації суб'єктивних прав і юридичних обов'язків, а так само здійснення контролю з боку держави в особі її спеціальних органів за законністю при реалізації приписів правових норм. Основні права і свободи людини і громадянина є основою для юридично обов'язкових актів органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових осіб. Отже, застосування права як стадія загалом, механізми здійснення прав і свобод особистості повинно бути спрямоване на захист і забезпечення законних інтересів індивіда. У процесі застосування норм права органи державної влади і посадові особи здійснюють діяльність з управління суспільством. Застосовуючи приписи правових норм, держава тим самим забезпечує встановлення законності та правопорядку в суспільстві. Правозастосування повинно відповідати таким вимогам, як законність, справедливість, доцільність і обґрунтованість.

Список використаних джерел:

- 1 Венгеров А. Б. Теория государства и права : Учебник для юридических вузов / А. Б. Венгеров. – 3-е изд. – М. : Юриспруденция, 2000. – 501 с.
2. Вишневський А.Ф. Курс лекцій з загальної теорії держави і права. 4-е видання, виправлене і доповнене. 2009. – С. 228–230
3. Червонюк В. И. Теория государства и права: Учебник. – М.: ИНФРА-М, 2007.– С.517.

**МурзоЄвгеніяОлександрівна,
курсант1курсу ЦСФП НАВС
Науковий керівник: Власенко В.П.,
доцент кафедри теорії держави та
права НАВС, кандидат юридичних
наук**

ПРАВА ДИТИНИ В УКРАЇНИ

Однією із найважливіших функцій кожної держави є охорона прав та законних інтересів її громадян. Дитина, як і кожна людина, від народження має права, але на відміну від дорослих вона має бути забезпечена особливими правами, особливим захистом, які мають спеціальне призначення.

Проблема дитинства є важливою не тільки для України, а й для усього світу, бо діти – це його майбутнє. Але самі діти часто взагалі не розуміють та не знають, що мають якісь особисті права. Україна ще тільки формується як правова держава. Багато її громадян, навіть дорослих, є юридично необізнаними і не звикли захищати свої інтереси. Останні 20 років ми тільки чуємо про розбудову правової держави, але сучасному поколінню дітей хочеться нарешті жити в правовій державі, а не лише бути вічним її будівельником. Що ж стоїть на заваді цьому? Протиріччя в законодавстві, не дотримання його на практиці?

На початку ХХ століття права дитини розглядались, в основному, як міри по захисту від рабства, дитячої праці, торгівлі дітьми, проституції неповнолітніх, повної влади батьків, економічної експлуатації. У зв'язку з цим Ліга Націй (прообраз ООН) у 1924 році прийняла Женевську декларацію прав дитини. Після другої Світової Війни, ООН (створена у 1945 році) прийняла у 1948 році Загальну декларацію прав людини, в якій зазначалося, що діти повинні бути об'єктом особливого нагляду і допомоги. Конвенція ООН про права дитини, яка є основним документом, що визначає правові стандарти у сфері захисту прав дитини, була ратифікована Україною ще 27 лютого 1991 р. і набула чинності 27 вересня 1991 р.

Боротьба за прийняття Конвенції ООН про права дитини була складною і довгою. Це безцінний документ, який визначає курс на створення світу, де будуть реалізовуватися дитячі права. На щастя, в даний час забезпечення прав і законних інтересів дитини в Україні стає пріоритетом загальнодержавної політики. Норми Конвенції про цивільно-правові аспекти міжнародного